

XXVII Alföldi Fotószalon

Szentes, 2021. 10. 23.

Szeretettel köszöntöm a huszonhetedik alföldi fotószalon megnyitó eseményén megjelent kedves publikumot. A kiállításon, ha jól számolom, idén 37 alkotó mutatkozik meg, a fotográfiát, mint műfajt megannyi technikai és megfontolásbeli oldaláról bemutatva.

A szalon-típusú fotókiállítások ismérve – csakúgy, mint a nemrég bezárt, a Műcsarnokban rendezett II. Fotóművészeti Nemzeti Szaloné volt –, hogy egy adott, például földrajzi, vagy akár más tematika mentén megalkotott határvonalon belül felderítse és bemutassa a körbe tartozó legkülönbébb, legkiválóbb alkotók munkáit.

E szalon is hű marad a tendenciához, mert az alkotói fotográfia legkülönbébb, ma is használatos műfajait mutatja be. Az itt kiállító alkotók képei és kiváló jártassága a fotográfia lüktetésére enged következtetni, hogy a jelek szerint a műfaj és úzóinek tábora ma is egyre duzzad, művelői egyre tudatosabbak, egyre cizelláltabb csoportokba rendeződnek. Ezen a kiállításon láthatóan sokszínűen, a cianotípiá, nitrotranszfer, kompozit fotó, montázstechnikák, de természetfotók és zsánerképek mellett absztrakt, konstruktivista megfogalmazások formanyelvein is szólnak hozzánk a képek.

A Szentesi Fotókör és az Alföldi Fotószalon méltán lehet büszke arra, hogy ma ő az ország legnagyobb, fotóamatőröket toborzó vidéki egyesülése. A fotókörök és a fotószalonok gyengéden és hatékonyan táplálják a fotográfia egészét, benne a nagybetűs fotóművészetet is.

A művekhez közelebb lépve szeretném tudatosítani Önökben, hogy hazánkban a *lakossági műkritika* gyerekcipőben jár, nagyon ritka. Kényes kérdés, és valóban: egy kiállításmegnyitó látogatását mindenki inkább kellemes, konfliktuskerülő társadalmi tevékenységként éli meg, mintsem kényelmetlen ítélkezési helyzetként. De gondoljanak bele: Önök az elsők, akiken az alkotók „tesztelik” a munkájukat, és az Önök cseppnyi reakciója is tengernyi tapasztalatot, visszajelzést ad az Önök figyelmét kereső és elnyerni vágyó alkotóknak. Egy jó tanács: ne ítélkezzenek, hanem kérdezzenek. Végtelenül sokat kérdezzenek, egészen addig, míg úgy tűnhet, tökéletesen értik az alkotót – egyébként a tökélynek e

formáját lehetetlen elérni, ám megkísérlésével csodálatos helyekre juthatunk el.

Én most megkísérlem az őszinteséget. Benyomásaimat négy alkotó munkájáról fogom elmondani, majd olyan kérdéseket teszek fel, melyektől azt remélem, hogy ezzel ők is kívülről szemlélhetik saját alkotásukat.

Héjja Gabriella *Pinhole landscapes 4* című felvételénél sokat időztem. Amikor erre és a sorozat többi képére nézek, a bennem lévő technikai érdeklődésű fotográfus rögtön azon gondolkodik: hogyan születtek ezek? Vajon az alkotó a lyukkamerával odasétált a fához? A fa nem jöhetett. Vagy az exponálás elején tolatva hátrált a félelmetes fától? A kép nézése közben rögtön elképzelem az alkotót is, amint így játszadozik. Ez az akciódús alkotási módszer azért olyan izgalmas, mert lebuktatja a fotóst: a befogadó képes a kép mögé nézni, lelki szemei előtt az alkotói eszközt is látja, így következtetni tud egészen messzi dolgokra is. Én is következtetek, ráadásul rögtön a művész habitusára.

Mi történt itt? Miért mozdult el az alkotó? Mi mozog, vagy mi úszik így el az életében, amit ezzel a mozdulattal önkéntelenül a fotográfia nyelvére fordított? Vagy ő maga úszik? Miben úszik ilyen látványos, megfontolt, szépen rajzolódó irányban?

Schlauszky Szilárd *Nyári hónapok alatt* című szolárgráfiája szintén nagyon könnyen a fényképfelület mögé vezeti a szemem. Tudjuk, hogy azok a fehér csíkok a nap egy nap alatt megtett útját rajzolják a szolárgráfián. Viszont a piros csíkoktól megáll az ész, majd mindenféle fantáziálással lép tovább. A kép – számomra – felöltözik a megoldásokkal: a lefényképezett helyszínen felszerelt szolárgráf-dobozkát látom, majd a hozzá közel álló cigarettázó és beszélgető embereket, akiknek pirosan ég a parazsa. Azután, mivel ebben nem vagyok biztos, kis szentjánosbogarakat képzelek a dobozba, de ezt gyorsan elvetem. A cím nem segít, inkább egy másik történetet indít el - és ez nagyon izgalmas, mert így végül mégis igaz lehet az én történetem is, és már látom is: ketten beszélgetnek és cigarettáznak, az egyik telefonál is közben.

Mit jelent amikor egy ilyen hosszú időszakot átölelő fotografiát elkészítünk? A több hónap alatt készülő fénykép exponálódása alatt emberek szülehetnek és halhatnak meg, tönkremehet egy kapcsolat, vagy létrejöhet egy barátság. Mi történt ezen a nyáron? Mi történt azalatt, míg elkészült ez a kép? Kik okozzák a piros csíkokat?

Varga Tibor *Gömbölyűk* című ambrotípiájánál szívesen időznék órákig. Ennél a képnél szerintem dimenziók szakadnak át. A belátható mértékek váltakoznak – lehetne ez elektronmikroszkópos felvétel vagy egy űrbéli táj képe is. Nem tudom eldönteni, mi mekkora, elvesztem az arányérzésem, és ez nagyon jó játék. Az egyetlen kapaszkodóim a hagymavirág-gömbök, melyeknek sejtem valóságos méretét, de a csíkos gömb, vagy a rostos felületű, csillagporrá szervesülő háttér ugyanezt a térjátékot űzi velem.

Az alkotó világa földönkívüli anyagokból épül fel. Milyen dimenzióban jár? Az idő vagy a tér távlatain kapott szárnyra? A múlt vagy a jövő érdekli jobban? A végtelenség elérése, vagy a fekete lyukak tölcsérének színjátéka foglalkoztatja inkább? Egyik sem zárja ki a másikat.

Bán Miklós *Önarcképei* üdítően színesítik a fotószalon palettáját. Beállított, kidogozott képek, a parafrázis, vagyis egy az eredetitől más stílusban történő újraalkotás szellemében. A parafrázis működik, az alkotó ismert művészek maszkja mögé bújik, miközben mégis jól látható.

Ezek a képek egy végteleníthető sorozat részei lehetnek, melyről talán másnak is eszébe juthat Cindy Sherman, előképként. Sherman attól vált ismertté, sőt mára szupersztárrá a fotográfiában, hogy különböző nőtípusokba bújva készített magáról önarcképeket, de ezek a képek nem híres emberek arcképei voltak. Olyan karakterek, melyek talán a saját zsákutcai lehetnének egy-egy párhuzamos valóságban. Sherman saját nőtípusai megalkotásával, kitalálásával tulajdonképpen megvallotta a társadalomról alkotott nézeteit. Önmagunkat újaképzelnünk más, mint olyan ikonok bőrébe bújni, akiket túlságosan pozitív előítéleteinkkel öltöztettünk fel. Saját zsákutcainkon így túllenni talán hoz egyfajta személyiségbeli fejlődést, és ez a fejlődés az elkészült képeken is látszik. A kérdés az alkotóhoz: vannak-e és hol vannak a saját maszkjai?

Őszinte voltam: az én univerzumomban, az én személyemet, pontosan engem és pontosan ezek a képek így érintettek meg – ez az én személyes találkozásom volt velük. Önökre nyilvánvalóan más képek, másképpen hatnak majd. Kérdezem: Önöket hogyan érintik a képek? Ne legyenek rest beszélgetni róluk, kényszerlenül, őszintén.

A befogadói jelenlét – tehát maga a kiállítási helyzet – egyfelől az alkotás befejeződését jelenti. Egészen pontosan a megkoronázása. Ám ekkor egy következő élete is elkezdődik a képeknek. Kiderül, hogy melyek válnak legendává, melyekre fogunk nagyon sokáig emlékezni. Némelyik elindul a maga útján, s lesz, amely örökre az asztalfiók mélyén marad.

Önök, kedves befogadók, nagyon sokat képesek hozzátenni az elkészült művekhez és azok utóéletéhez, vagy akár leszármazottaihoz. Egy kiállításmegnyitó egyéni olvasatok sokaságának megszületése. Engedjenek meg még egy őszinte gondolatot. A legrosszabb ami történhet, az, amikor mindenki mindenkit hátbavereget, elfogy a pogácsa, a művészek mosolygós kérdéseket kapnak a családról, kutyáról, egészségről, bürokráciáról. Amikor a nézők valódi kérdéseiket véka alá rejtve távoznak. Kérem, ne tegyék! Kérem, hogy tegyék fel kérdéseiket a művészeknek.

Ha jelen van az őszinteség, akkor elindul a diskurzus a művek, a művészek és a befogadók között. A fogadtatástól mérten változhat, hogyan folytatja és hová viszi az alkotót a saját ösvénye.

A kiállítást szeretettel megnyitom!

A Fehér Vera
2021